



Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Česká Lípa 30. 12. 2013
Č. j.: ÚKZÚZ 000421/2014

Oblastní odbor SRS
Pražská 765
440 01 Louny

Zpráva č. 20 - Oblastního odboru Louny o výskytu škodlivých organismů a poruch za období 28. 10 až 31. 12. 2013

1. Počasí

První den sledovaného období (28. 10. – 31. 12.) vyvrcholil příliv teplého vzduchu, kdy se minimální ranní teploty pohybovaly v rozmezí cca. 9 °C až 13 °C a denní maxima dosáhla 18 °C až 24 °C, (24 °C - meteorologická stanice ČHMÚ v Doksanech). Následovalo poměrně rychlé ochlazení a počátkem listopadu klesaly minimální teploty i mírně pod bod mrazu a denní maxima se pohybovala okolo hranice 10 °C.



První dekáda měsíce listopadu byla teplotně i srážkově nadprůměrná, teplotně především v nižších polohách, většinou bez přízemních mrazíků a s maximálními teplotami mezi 7 °C až 18 °C. Poté již následuje klasický listopadový průběh počasí s minimálními teplotami pohybujícími se okolo bodu mrazu a s denními maximy postupně se snižujícími na hodnoty okolo hranice 5 °C. V podhorských a horských oblastech se 5. 11. až 6. 11. objevil i déšť se sněhem do 500 m n. m. a nad 600 m n. m. sníh zůstal krátkodobě ležet, úhrn srážek v první dekádě měsíce listopadu činil v okrese Semily (Kvítkovice) 39 mm. První plošné sněhové srážky se vyskytly po 25. 11., především v nížinách byly velmi slabé a sníh ihned roztával. Po první dekádě začíná převládat inverzní stav počasí, kdy se mlhy rozpouští velmi pomalu a dochází i k výraznému zhoršení rozptylových podmínek, které se zlepšují jen na chvíli po přechodu slabých front a srážky se vyskytují především ve formě mlhy a mrholení.

V prosinci tento charakter počasí přetrvával. Většinou se ráno objevují slabé přízemní mrazíky (17. 12. max. -6 °C) a denní teploty se pohybují okolo hranice 5 °C s občasnými výkyvy v rozmezí od -2 °C až po 11 °C. Koncem první dekády měsíce se přes sledované území přehnala větrná bouře, dosahující ve vyšších polohách i síly orkánu. Byla doprovázena přechodně zvýšenými srážkami, opět především v příhraničních horských oblastech. V průběhu prosince převládá inverzní počasí s lokálními klimatickými jevy (husté údolní mlhy, námrazy na stromech, silné náledí na vozovkách, aj.). Sníh leží pouze v nejvyšších polohách hor, ale i tam taje vlivem vyšších teplot při inverzi.

Celkové úhrny srážek v průběhu sledovaného období byly lokálně velmi rozdílné, např.: 27 mm v Radešíně na Litoměřicku, 25 mm v Žatci, 49 mm v Kvítkovicích na Turnovsku (měřeno jen do 22. 11.), 69,8 mm v Chrástavě na Liberecku.



2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Až na malé výjimky byla ve sledovaném období dokončena sklizeň kukuřice na zrno, cukrové řepy, slunečnice, zelí a pozdních odrůd jablek. Sklizeň slunečnice na Žatecku byla velmi opožděna vlivem vlhkého a deštivého počasí v podzimních měsících, což významně ovlivnilo kvalitu a množství sklizených semen. Část sklizené cukrovky byla deponována na polních skládkách a postupně se sváží do cukrovaru dle sjednaného harmonogramu.

Teplotně nadprůměrné počasí umožnilo dokončit opožděné setí ozimých obilovin. Porosty jsou všeobecně hodnoceny jako vyrovnané a dobře zapojené, včetně těch pozdě setých.

Na počátku sledovaného období bylo dokončováno přihnojování ozimů, především řepky. Podle potřeby bylo prováděno herbicidní ošetření a aplikovány pesticidy v obilovinách proti přenašečům virových chorob. V některých lokalitách byly aplikovány rodenticidy.

Průběžně probíhala aplikace statkových hnojiv, hluboká orba, ošetřování TTP. Koncem sledovaného období již sadaři přistoupili k zimnímu řezu jabloní. Ve chmelnicích bylo dokončeno hnojení organickou hmotou a zimní orba. Teplé počasí sledovaných měsíců umožnilo rychlé výsadby nových chmelnic.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 13-22 BBCH, tj. třetí list rozvinutý až druhá odnož viditelná)

V okresech Litoměřice (Slatina pod Hazmburkem a Třebenice, 12. 11.) a Most (Havraň, 19. 11.) byly pozorovány první slabé výskyty **kříška polního (*Psammotettix alienus*)**.

Pozorování dospělců na podzim (na vzešlých výdrolech obilnin, orientačně v září a na vzešlých ozimech vysetých v blízkosti loňských ozimů, orientačně fáze 12-29 BBCH, v první či druhé polovině října – dle počasí, do prvního mrazu). Pozoruje se pokud možno za slunného bezvětřného počasí, nejlépe v pozdním odpolední před západem slunce především na řidších prosvětlených místech porostů. U ozimů se preferují širší okraje ze strany, kde byly ozimy v předchozím roce. Kontroluje se množství dospělců kříška polního na 100 smyků.

Chemická ochrana se doporučuje při výskytu 3 a více jedinců na 100 smyků. Je třeba střídat insekticidy s různým mechanismem účinku za účelem předejití vzniku rezistence.

V okrese Česká Lípa (Chlum u Dubé, 20. 11.) byl pozorován střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** na dosud neobdělaném strništi.

Pozorování hrabošů se provádí v porostech ozimů o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace. Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem $4 \times 250 \text{ m}^2 = 1000 \text{ m}^2$) a vynásobením 10 x.

Podzimní ošetření je doporučeno při překročení prahu škodlivosti, to je při výskytu více jak 200 užívaných nor na 1 ha.

Lokálně slabé poškození nadzemní části porostu **srnčí zvěří (*Capreolus capreolus*)** bylo pozorováno v okrese Teplice (Měrunice, 17. 12.).

JEČMEN OZIMÝ (RF 12-25 BBCH, tj. druhý list rozvinutý až pátá odnož viditelná)

V okrese Louny (Tuchořice, 5. 11.) byl pozorován první výskyt **sít'ové skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)**.

První výskyt **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** byl pozorován v okrese Litoměřice (Úpohlavy, 4. 11.). V okrese Litoměřice (Zimoř, 12. 12.) byl pozorován i střední výskyt tohoto patogena.

V okrese Litoměřice (Úpohlavy, 12. 11.) byl pozorován první slabý výskyt **kříška polního (*Psammotettix alienus*)**. Střední výskyt byl pozorován v okrese Litoměřice (Sutom, 30. 10.).

Signalizace ošetření: viz pšenice ozimá



KUKUŘICE

Nařízením SRS o mimořádných rostlinolékařských opatřeních k ochraně proti zavlečení bázlivce kukuřičného, evidovaným pod č. j. SRS 060324/2013 ze dne 12. 11. 2013 byla nárazníková zóna vyhlášená ke zpomalení šíření **bázlivce kukuřičného (*Diabrotica virgifera*)** rozšířena o okresy Česká Lípa, Jablonec nad Nisou, Liberec a Litoměřice. Všechny fyzické i právnické osoby pěstující kukuřici v těchto okresech jsou povinny dodržovat opatření uvedená v tomto nařízení.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 14-19 BBCH, tj. čtvrtý pravý list vyvinutý až devět a více listů vyvinuto)

První výskyt **fomového černání stonků řepky (*Leptosphaeria maculans*)** byl pozorován v okrese Teplice (Měrunice, 17. 12.). Střední výskyt byl pozorován v okresech Česká Lípa (Tachov u Doks, 6. 11.) a Litoměřice (Horní Řepčice, 12. 12.).

V okrese Litoměřice (Černochoy, 12. 11. a Slatina pod Házmburkem, 29. 10.) byly na pozorovacích bodech pozorovány první slabé výskyty **plísňě brukvovitých (*Hyaloperonospora parasitica*)**. Další slabý výskyt byl pozorován při náhodných průzkumech v okrese Litoměřice (Kocourov u Medvědic, 30. 10.). Střední výskyt byl pozorován v okresech Litoměřice (Orasice, 29. 10., Vlastislav, 30. 10.) a Louny (Lipno, 5. 11.).

V okrese Litoměřice (Stradonice u Pátku, 4. 11. a Vlastislav, 30. 10.) byl pozorován slabý výskyt imág **mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*)**. Silný výskyt imág v neobvykle pozdním termínu byl pozorován v okrese Česká Lípa (Velký Grunov, 3. 12., Srní u České Lípy a Tachov u Doks, 5. 12.), vždy bez nálezu vajíček. Slabé výskyty vajíček byly pozorovány v okresech Liberec (Bílý Kostel nad Nisou 2. 12 a Pěnčín 26. 11.), Litoměřice (Černochoy, 22. 11.) a Semily (Sekerkovy Loučky, 3. 12.).

V okrese Litoměřice (Černochoy, Chodovlice a Slatina pod Házmburkem, 29. 10., Roudnice nad Labem, 31. 10.) byl pozorován první slabý výskyt housenek **zapředníčka polního (*Plutella xylostella*)**. Střední výskyt byl pozorován v okrese Litoměřice (Stradonice u Pátku, 4. 11.).

SLUNEČNICE

V okrese Louny (Deštnice na Žatecku) se dosud nepodařilo sklídit 12 ha slunečnice.

OKOPANINY

BRAMBORY

V okrese Chomutov (Droužkovice, 4. 11.) byl zjištěn slabý výskyt **měkké hniloby hlíz bramboru (*Petrobacterium atrosepticum*)**. Všeobecně můžeme hodnotit výskyt skládkových chorob na hlízách jako slabý, v partiích sklizených za vlhka lokálně zvýšený.

Všechny vzorky konzumních brambor ze sklizně 2013, které byly náhodně odebrány v rámci průzkumu na karanténní bakteriózy, byly shledány prosté výskytu těchto bakterióz. Mezi karanténní bakteriózy vyskytující se na bramboru řadíme původce **bakteriální hnědé hniloby bramboru (*Ralstonia solanacearum*)** a původce **bakteriální kroužkovitosti bramboru (*Clavibacter michiganensis* ssp. *Sepedonicus*)**.

U žádného z náhodně odebraných vzorků zeminy nebyl zjištěn výskyt **rakoviny bramboru (*Synchytrium endobioticum*)** ani **hádátka nažloutlého (*Globodera pallida*)** a **hádátka bramborového (*Globodera rostochiensis*)**.

PASTVINY, LOUKY, TTP

V okresech Česká Lípa (Chlum u Dubé, 20. 11.) a Semily (Jilemnice, 30. 10. a Peřimov, 22. 11.) byl pozorován střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)**,



všeobecně je aktivní činnost tohoto škůdce hodnocena na sledovaném území jako slabá, ojediněle až střední.

Pozorování se provádí u víceletých píceň v porostech o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace a po druhé seči jetelovin.

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10 krát.

Chemické ošetření porostu se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 200 a více užívaných nor na 1 ha.

Taktéž poškození TTP od **prasete divokého (Sus scrofa)** jde přes celé sledované území, po sklizni kukuřice jsou škody zcela patrné. Vlivem mediální kampaně a místních zpráv o výskytu této zvěře jsou však někdy nadhodnocovány. Značnému výskytu napomáhá i výskyt hrabošů a ponechání zbytků porostů po mulčování trav.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLONĚ

V jabloňových sadech v okrese Louny (Želkovice, 13. 11.) bylo pozorováno lokálně velmi silné rozrytí půdy od **prasete divokého (Sus scrofa)**.

Peckoviny

V okrese Louny (Lahovice, 13. 11. a Libočany, 12. 11.) bylo pozorováno lokálně střední rozrytí půdy od **prasete divokého (Sus scrofa)**.

OKRASNÉ DŘEVINY

V okrese Litoměřice (Keblice, Lukavec u Lovosic, Nížebohy, Nové Dvory u Doksan a Nové Kopisty, 27. 11. a 2. 12.) byl na hrušních, jeřábích, hlozích, jabloních, třešních, slivoních a javorech zjištěn (lokálně až silný) výskyt zimních hnízd **bekyně zlatořité (Euproctis chrysorrhoea)**.

BRSLINY

V okrese Litoměřice (Libotenice, 31. 10. a Sedlec u Libochovic, 2. 12.) byl pozorován slabý výskyt zimních vajíček **mšice makové (Aphis fabae)**.

Pro osazení brslenů zimními vajíčky mšice makové se zjišťuje

a) celkový počet brslenů na lokalitě

b) z toho počet osazených slabě (do 5 vajíček kolem 1 pupenu)

c) z toho počet osazených silně (nad 5 vajíček kolem 1 pupenu a další vajíčka na kůře větvíček)

Brsleny s méně než 5 vajíčky na 1 keř se považují za neosazené. Prognóza slabého výskytu platí pro lokality s méně než 40 % osazených brslenů, středního výskytu s 40–60 % osazených brslenů a při osazení více než 60 % brslenů lze očekávat silný výskyt.

Za Oblastní odbor Louny zpracovali: Luboš Pomichálek

Ing. Aleš Janeček